

Verenigd Koninkrijk

a staatsgrenzen

De staatsgrenzen van het Verenigd Koninkrijk liggen bijna allemaal in de zee. Uitzondering vormt de grens met Ierland.

Verenigd Koninkrijk//Argentinië

De twist over de Falkland-eilanden leidde begin jaren tachtig tot een regelrechte oorlog, die uiteindelijk het status-quo bevestigde: het Verenigd Koninkrijk behield de soevereiniteit over de eilandengroep. Britse plannen om olie te zoeken in de omringende wateren leidden wel vanaf 1991 tot een nieuw, vreedzamer, dispuut met Argentinië, dat nog steeds de Malvinas (de Spaanse naam voor de Falklands) opeist. Er is tevens de twist over de uitbreiding van de Exclusieve Economische Zone (in maart 2016 erkende de Verenigde Naties de soevereiniteit van Argentinië over een uitgebreider continentaal plat).

Goebel (J.), *The struggle for the Falkland islands: a study in legal and diplomatic history*, New Haven, 1927.

Perl (R.), *The Falkland Islands dispute in international law and politics: a document sourcebook*, London, 1983.

Verenigd Koninkrijk//België

De grens met het Verenigd Koninkrijk is uiteraard louter een zeegrens. De territoriale wateren grenzen daarenboven niet aan elkaar, met een open zee van 12 mijl ertussen; de grens werd in een akkoord bevestigd op 29 mei 1991. De uitstrekking van het continentaal plat diende echter wel nog bepaald te worden: de grens daar werd vastgelegd volgens een strikte gelijke afstand van ca. 18 zeemijlen, zij het soms vereenvoudigd, soms (deels) rekening houdend met de karakteristieken van de kustlijn. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de haveninfrastructuur van Oostende en Zeebrugge, evenals (deels) voor de Long Sand Head bank (maar dan weer niet voor de Shipwash Sands). De twee landen spraken ook af om een akkoord te sluiten in het geval dat er minerale grondstoffen kunnen ontgonnen worden langs de grens.

Meyers (E.M.), Des Graven Stroom, in: *Mededelingen der Koninklijke Academie van Wetenschappen, Afdeling Letteren*, Amsterdam, 1940.

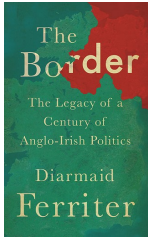
Roos (D.), *De grens der Territoriale Zee en de Wielingen kwestie*, Vlissingen, 1985.

Verenigd Koninkrijk//Frankrijk

Queneudec (J.P.), *l'Affaire de la délimitation du plateau continental entre la France et la Royaume-Uni*, in *Revue Générale de Droit International Public*, 83, 1979, 53–103.

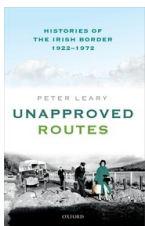
Verenigd Koninkrijk/Ierland

Ferriter (D.), *The Border. The legacy of a century of Anglo-Irish politics*, London, 2019.

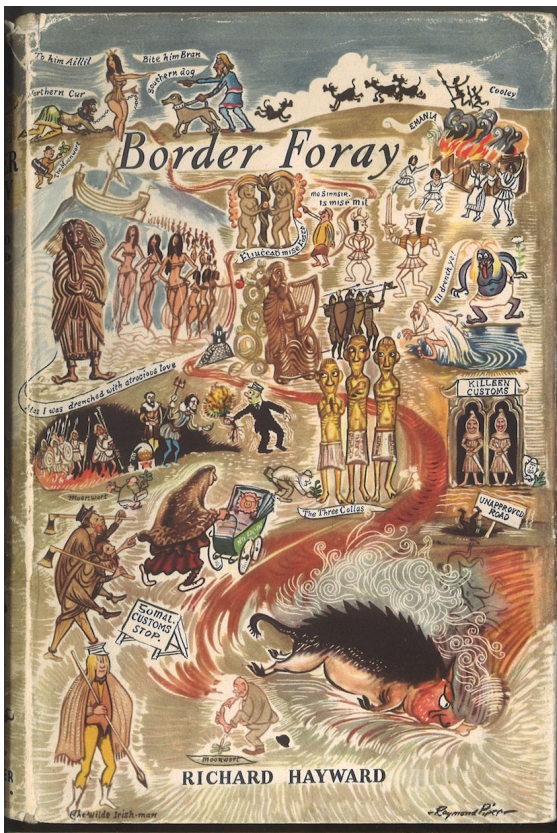
Geschiedenis van de politieke, economische, sociale en culturele gevolgen van honderd jaar grens tussen Noord-Ierland en Ierland (inclusief Brexit).

Leary (P.), *Unapproved routes. Histories of the Irish border 1922-1972*, Oxford, 2016.

Aan de hand van verhalen over het leven aan en over de grens, wordt de invloed beschreven van politiek, natie en staat op het dagelijks leven van de bewoners.

Hayward (R.), *Border Foray*, London, 1957.

Het omslag is van de hand van de Ierse schilder Raymond Piper, met ondermeer karikaturen van Ierse mythologische figuren.

Report of the Irish Boundary Commission 1925, Shannon, 1969.

Goblet (Y.M.), La frontière d'Ulster, in *Annales de Géographie*, 31, 1922, 170, 402-416.

Milligan (S.), *Puckoon*, [London], 1963.

Komische roman van Spike Milligan waar de grens tussen Ierland en Noord-Ierland door het midden van de (ingebeelde) stad uit de titel loopt, waardoor koppels worden gescheiden, bars zonder eigenaar vallen enz., waardoor er chaos uitbreekt.

Centre for Cross-Border Studies, Armagh (Noord-Ierland), °1999.

<https://mailchi.mp/qub/pdr66wymw-1144517>

Het instituut vloeide voort uit een verbintenis in het Goede Vrijdag-akkoord om de samenwerking over de grens tussen Ierland en het Verenigd Koninkrijk te bevorderen. Werkt beleidsvoorbereidend en -ondersteunend, voor overheden, middenveld en academia.

Ierland//Schotland (zeegrens)

De door Brexit voor Ierse vissers sterk beperkte rechten op visgronden tot 12 zeemijlen rond Rockall, een Brits onbewoond eilandje tussen het Schotse eiland North Uist (370 km. verwijderd) en het Noord-Ierse Tory Island (418 km.), vormen vanaf 2016 een bron van onenigheid.

b interne grenzen

Engeland//Schotland

Kende van oudsher een grote precisie, met ook stromen en rivieren, passen en toppen en langs de voornaamste waterscheiding van de Cheviot-heuvels, met over grote afstanden regelmatig wellicht prehistorische plekken om grensoverschrijdende zaken te bespreken ('trysting-plekken'). Waar de natuur 'vaag' werd, was de grens gemarkeerd met behulp van veld en wegen, dijken, kruisen, oude eiken, rechtopstaande stenen en steenhopen (en, over één stuk, zelfs een Romeinse weg). Het feit dat de grens de natuurlijke gegevenheden volgt, bewijst dat ze middeleeuws van oorsprong was. Een stuk van de grens, in het uiterste zuidwesten, splitste zelfs in twee stukken, rond een gebied bekend als het *Debatable Land*: de lijn werd een zone, een niemandsland, met grenzen die eerder een 'frontier' waren, reeds van ver voor de Middeleeuwen.

Robb (G.), *The Debatable Land. The Lost world between Scotland and England*, London, 2018.

Behandelt de zone (circa 130 vierkante kilometer) op de huidige grens tussen Engeland en Schotland die eeuwenlang een wetteloos niemandsland bleef: zie specifiek over die grens *The true and ancient border* (pp. 21-26) en de kaart *The Anglo-Scottish border and the Marches* (inset: *The Debatable Land*) (Annexes. Fig. 1); het huis van de auteur staat op de grens... (zie ook Rory Stewart's pleidooi voor een Middenland).

Engeland//Wales

Over ca. 257 km., soms straten, industriezones en golfterreinen verdelend en treinstations en voorsteden afscheidend van het stadscentrum; het Deva Stadium van Chester F.C. kom je binnen in Engeland om de match in Wales te volgen en in de Llanymynech Lion pub drink je je bier in Wales en scheidt het terug uit in Engeland. Offa's Dyke (opgetrokken in de 8e eeuw om Wales te scheiden van het Engelse koninkrijk Mercia) en Wat's Dyke en

de grootste concentratie van kastellen in Europa hebben in de loop van de geschiedenis de grens steeds zichtbaar gehouden.

Parker (M.), *All the wide border. Wales, England and the border between*, Manchester, 2023.

Wandeling langs de grens om naar de aanwezigheid ervan in de geest van Engelsen, Welsen en grensland-bewoners te peilen.

Counties

Adams (T.), Michael Heseltine's air raid shows why leveling up from the top down is doomed to fail, in: *The Guardian*, 28 oktober 2023.

De *Local Government Act* van 1972 inzake nieuwe administratieve grenzen vaagde oeroude territoria en landschappen uit.

Parochiegrenzen

Winchester (A.), *Discovering parish boundaries*, Oxford - New York, 1990.

Eigendomsgrenzen

Hayes (N.), *The book of trespass. Crossing the lines that divides us*, London, 2020 (paperback 2021)

Over hoe grondbezit c.q. -grenzen in het Verenigd Koninkrijk ontstonden en vandaag nog 92% van het land en 97% van de waterwegen tot privé-bezit maakten.

c hulpmiddelen

Darby (H.C.), *A new historical geography of England*, Cambridge, 1973.

Morris (I.), *Geography is destiny. Britain and the world, a 10,000-year history*, London, 2023 (2022¹).

[nav]